

32 – Dermatologie

1. Otázky lékaře a odpovědi pacienta (ikona: zapamatujte si)
2. Kůže (ikona: text)
3. Lupénka (ikona: text)
4. Kapavka (ikona: text)
5. Kopřivka (ikona: dialog)
6. Bradavice (ikona: poslech)
7. Atopický ekzém (ikona: poslech)
8. Cvičení (ikona: cvičení)
9. Test (ikona: cvičení)
10. Gramatika: Duálová deklinace (ikona: gramatika)

Otázky lékaře a odpovědi pacienta

AUDIO 32_01_01

Jaké máte problémy?

- Osypala jsem se.
- Udělala se mi na břicho taková vyrážka.
- Na zádech a na břicho mám nějaké pihy.

AUDIO 32_01_02

Jak dlouho máte tu vyrážku?

- Od včera.

AUDIO 32_01_03

Svědí vás to?

- Hodně. Večer vůbec nemůžu spát.
- Ani moc ne.

AUDIO 32_01_04

Jedl jste něco, co normálně nejíte?

- No, včera jsem měl hodně pomerančů.

Jedla jste něco, co normálně nejíte?

- Měla jsem dost pikantní jídlo.

AUDIO 32_01_05

Pracujete s nějakými chemickými látkami?

- Ano, pracuju v továrně.

AUDIO 32_01_06

Jak dlouho máte problémy s akné?

- Asi od dvanácti let.

AUDIO 32_01_07

Odkdy máte ten ekzém?

- Od dětství.
- Od puberty.

AUDIO 32_01_08

Je ten ekzém horší než obvykle?

- Teď jsem měla nějaké zkoušky a dost se to zhoršilo.

AUDIO 32_01_09

Co ten ekzém zhoršuje?

- Většinou stres.

AUDIO 32_01_10

Mění se ta piha nějak? Je světlejší nebo větší?

- Připadá mi, že roste.

AUDIO 32_01_11

Kdy se vám ta piha objevila?

- To nevím přesně, ale už nějakou dobu ji tam mám.

AUDIO 32_01_12

Svědí vás ta piha nebo krvácí?

- Krvácí, když se do ní škrábnu.

AUDIO 32_01_13

Opalujete se hodně?

- Jo, rád odpočívám na slunci.

AUDIO 32_01_14

Dělají se vám opary?

- Ano, hlavně před menstruací.

AUDIO 32_01_15

Kdy se vám dělají opary?

- Když jsem ve stresu.
- Hlavně když hodně svítí slunce.

AUDIO 32_01_16

Jak dlouho máte tu bradavici?

- Myslím, že tak tři měsíce.

AUDIO 32_01_17

Léčil jste ty bradavice něčím?

- Dával jsem si na to roztok, který mi poradili v lékárně.

Léčila jste ty bradavice něčím?

- No, dávala jsem si tam náplasti na bradavice, ale moc mi to nepomohlo.

AUDIO 32_01_18

Máte bradavice jen na rukách, nebo je máte i jinde?

- Mám je i na chodidlech.

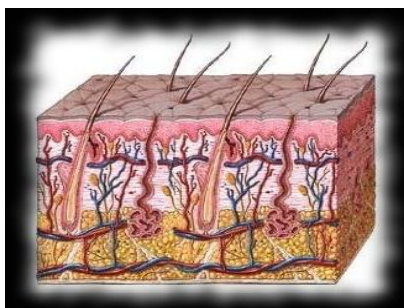

SCHÉMA – Kůže

AUDIO 32_02_1

Kůže

Kůže je největším lidským orgánem. Měří přibližně 2 m². Její celková hmotnost přitom činí 10 až 12 kg. Každý centimetr kůže obsahuje miliony buněk, nervová vlákna, vlasy nebo chlupy, potní žlázy, mazové žlázy. Kůže je citlivá na chlad, teplo a bolest. Chrání tělo před vnějším poškozením, zajišťuje tělesnou teplotu a umožňuje látkovou výměnu. Lidská kůže se skládá ze tří hlavních vrstev. První vrstvou je podkoží, které slouží tělu jako ochranný polštář a jako zásobárna živin pro látkovou výměnu. Další vrstva – škára – se skládá z vazivové tkáně a dává kůži pevnost a tvar. Pokožka obaluje tělo zvnějšku a chrání je před škodlivými okolními vlivy. Má dvě vrstvy: vnitřní zárodečnou vrstvu a vnější zrohovatělou vrstvu. Na zrohovatělé vrstvě leží povrchový hydro-lipidový film z potu, kožního mazu a bakterií, který chrání pokožku před poškozením.

Kůží a jejím onemocněním se zabývá dermatologie neboli kožní lékařství. Dermatolog (kožní lékař) se specializuje na diagnózu a léčbu chorob kůže včetně nádorových onemocnění kůže a pohlavních chorob (dermatovenerolog). Korektivní dermatolog provádí operace kožních nádorů i operace kosmetické. Jedná se o operace pomocí laseru, kosmetické metody s použitím botulotoxinu, skleroterapie, liposukce a augmentace („zesílení“) měkkých tkání.

Doplňte správné slovo. (gap fill)

nervové **vlákno**

potní **žláza**

tělesná **teplota**

látková **výměna**

zrohovatělá **vrstva**

škodlivé **vlivy**

nádorové **onemocnění**

onemocnění
teplota
vlákno
vlivy
vrstva
výměna
žláza

Přečtěte si text a vyberte správnou odpověď A) nebo B).

Kůže váží

- a) dva kilogramy
- b) dvanáct kilogramů

Kůže obsahuje

- a) potní žlázy
- b) slinné žlázy

Kůže se skládá

- a) ze tří vrstev
- b) ze dvou vrstev

Hydro-lipidový film je

- a) z potu
- b) ze zrohovatělé vrstvy

Korektivní dermatolog léčí

- a) pohlavní choroby
b) nádorová onemocnění kůže

AUDIO 32_02_2

Lupénka

Lupénka (psoriáza) je neinfekční zánět kůže. Nejčastěji postihuje kůži nad lokty, kolena, v křížové krajině nebo ve vlasech, kde se tvoří červené ohraničené vyvýšené plochy kryté bělavými šupinami. Lupénka postihuje nejčastěji kůži, u části pacientů se může rozvinout onemocnění kloubů. Typická, chronická psoriáza je nejčastější formou lupénky, kterou trpí až 95 % pacientů. Příčiny onemocnění nejsou známy, ale pravděpodobně se jedná o autoimunitní onemocnění nebo o poruchu metabolismu buněk tvořících pokožku (keratinocytů). První příznaky psoriázy začínají buď do 40 let, nebo se první příznaky objevují po 40. roce. Na kůži se tvoří šupiny, puchýře nebo červená zánětem postižená ložiska. Mezi rizikové faktory nemoci patří především genetická predispozice, která má za následek vznik nemoci u 60 % pacientů. Jedním z možných spouštěcích faktorů lupénky může být virus nebo bakterie, který aktivuje imunitní systém s následnou migrací bílých krvinek do podkoží. Nemoc se může aktivovat také za stresové situace nebo při hormonálních změnách v pubertě, těhotenství, přechodu nebo při hormonálních poruchách. Lupénka se diagnostikuje běžně pohledem, histologickým odběrem povrchové kůže nebo seškrábnutím šupiny. Je zapotřebí stanovit formu lupénky a odlišit ji od jiných onemocnění, jako je seboroická dermatitida, pityriáza nebo druhé stadium syfilidy, které může být lupénce velmi podobné.

Léčba lupénky závisí na rozsahu postižení a jeho charakteru. Lokální projevy se ošetřují **mastmi** s obsahem **kortikoidů**, **dehtu** nebo **salicylátu**. **Cytostatika** (Methotrexat) a **retinoidy** (deriváty vitamínu A) se používají u **celotělového** postižení. **Pobyt u moře** pro pacienty s lupénkou je vhodný. Bohužel léčba lupénku nikdy nevyléčí, může jen zmírnit nebo odstranit příznaky.

Spojte sloupce. (**The words in the right column should be mixed up**)

neinfekční	zánět
autoimunitní	onemocnění
spouštěcí	faktor
stresová	situace
histologický	odběr
seboroická	dermatitida

Přečtěte si text a následující tvrzení označte jako pravdivá (P) nebo nepravdivá (N).
(true/false)

Lupénka postihuje jen kůži. (N)

Lupénka se objevuje pouze u pacientů do 40 let. (N)

Příznaky lupénky jsou šupiny na kůži, puchýře, kůže může být červená. (P)

Psoriáza se může rozvinout vlivem infekce, stresu, hormonálních změn nebo hormonálních poruch. (P)

Projevy lupénky mohou být podobné příznakům syfilidy. (P)

Léčba kortikoidy a cytostatiky může lupénku úplně vyléčit. (N)

AUDIO 32_02_3

Kapavka

Kapavka patří mezi celosvětově nejrozšířenější pohlavně přenosné nemoci. Tato nemoc je způsobena gonokokem. Projevuje se hnisavým zánětem močové trubice, s typickým běložlutým výtokem. V některých případech se může infekce rozšířit do celého organismu a způsobit např. zánět očních spojivek nebo onemocnění pohybového aparátu. Průběh nemoci se u mužů a žen liší.

U mužů se kapavka projevuje hnisavým zánětem močové trubice s doprovodným pálením a řezáním při močení. Močení je časté a v krátkých intervalech s běložlutým výtokem. Pokud se neléčí, postihuje močový měchýř a prostatu. Nejčastější komplikací je zánět nadvarlete, který se projevuje zduřením a bolestí nadvarlete, dále pak zarudlým šourkem.

Stejně jako u mužů, i u žen se jako první objevuje zánět močové trubice (uretritida).

Příznaky primární infekce se projevují pálením a řezáním při močení a hnisavým výtokem z močové trubice. Výtok zároveň vyvolává otok a zarudnutí malých a velkých stydkých pysků. Další komplikací bývá zduření ústí děložního hrdla. Může se objevit také zánět pobřišnice, zánět děložní sliznice (endometritida) a další záněty v oblasti pánve.

Inkubační doba bývá u žen delší než dva týdny, u 75 % postižených žen je navíc kapavka bez příznaků.

Vyšetření kapavky se provádí nejčastěji ze vzorku moči, případně z výtěrů ústí močové trubice, děložního krčku, konečníku či hrtanu.

Během terapie se doporučuje klid na lůžku, u mužů kromě antibiotik také protizánětlivé obklady šourku. Prognóza je po včasné léčbě dobrá.

Přečtěte si text a vyberte správnou odpověď A, B nebo C. (MCQ)

Kapavka většinou postihuje jako první

- a. močovou trubici
- b. spojivky
- c. dělohu

Zánět močové trubice způsobený kapavkou se u mužů projevuje

- a. pálením a řezáním při močení
- b. neschopností vylučovat moč
- c. problémy s erekcí

Mezi komplikace kapavky u žen patří

- a. zánět vaječníků
- b. zánět vejcovodů
- c. zánět děložní sliznice

Kapavka bývá asymptomatická

- a. častěji u mužů
- b. častěji u žen
- c. u obou pohlaví stejně

Základní léčbou je

- a. klid na lůžku
- b. podávání antivirotik
- c. hospitalizace

AUDIO 32_03_1 DIALOG 1: lékařka, pacient (pan Hudec, 35 let)

Kopřivka

lékařka: Jaké máte potíže?

pacient: Poslední tři měsíce mám takovou svědivou vyrážku.

lékařka: Kde máte tu vyrážku?

pacient: Po celém těle, na rukách i na nohách. Občas se objeví i na tváři a oteče mi horní ret.

lékařka: Otéká vám také jazyk nebo máte otok v ústech?

pacient: Ne.

lékařka: Měl jste někdy problémy s dýcháním?

pacient: Ne.

lékařka: Jinak žádné jiné potíže nemáte?

pacient: Ne.

lékařka: Užíval jste v poslední době nějaké léky nebo jste byl proti něčemu očkovaný?

pacient: Ne, léky jsem nebral asi tři roky a očkovaný jsem byl naposledy před dvěma lety proti tetanu.

lékařka: Všiml jste se, že se vyrážka objeví po nějakém jídle nebo po fyzické námaze?

pacient: Ne, nic takového jsem nepozoroval.

lékařka: Když se vyrážka objeví, jak dlouho trvá?

pacient: Někdy ji mám ráno a do večera zmizí.

lékařka: Trvá ta vyrážka někdy déle?

pacient: Ne, to ne.

lékařka: Užíváte někdy nějaké léky na bolesti hlavy?

pacient: No, občas si vezmu Paralen nebo Brufen.

lékařka: Uděláme krevní testy, abychom vyloučili možné příčiny vaší vyrážky...

...

Pane Hudec, máte kopřivku. Pravděpodobně chvíli potrvá, než se vyrážka zlepší.

Také nám chvíli bude trvat, než odhalíme, co tu vyrážku způsobuje. Upravte si jídelníček. Z jídelníčku vyřaďte silné alergenů, jako třeba ořechy, ryby, sezam, mák, hořčici, celer, exotické ovoce a čokoládu. Nepijte alkohol a samozřejmě nekuřte.

Vynechte také mléčné výrobky. Noste volné bavlněné oblečení. Také se doporučuje vlažná sprcha. Předepíšu vám antihistaminika. Budete brát pravidelně Aerius. Kdyby se to zhoršilo, tak hned přijďte. Pokud se to zlepší, přijďte na kontrolu za 14 dní.

Poslouchejte rozhovor a vyberte správnou odpověď A, B nebo C. (MCQ)

Pacient má vyrážku

- a. po celém těle
- b. jen na končetinách
- c. jen na obličeji

Pacient byl naposledy očkovaný

- a. před dvěma lety
- b. před třemi lety
- c. před čtyřmi lety

Když se vyrážka objeví, většinou trvá

- a. několik týdnů
- b. několik dní
- c. několik hodin

Pacient má

- a. alergii
- b. kopřivku
- c. lupénku

AUDIO_32_03_2 DIALOG 2: lékař, pacientka (25 let)

Bradavice

lékař: Jak dlouho máte ty bradavice?

pacientka: Mám je přibližně tři měsíce, ale poslední dobou se začaly rozšiřovat.

lékař: Máte je ještě jinde? Třeba na chodidlech?

pacientka: Ne, jenom na rukách.

lékař: Jaké máte zaměstnání?

pacientka: Bohužel, pracuji v restauraci jako servírka a nemůžu roznášet jídlo a mít na rukách bradavice.

lékař: To chápu. Nemusíte se obávat. Bradavice vám odstráním tekutým dusíkem. Bude to vyžadovat několik návštěv. Nemusíte se bát. Není to příjemné, ale rozhodně se to dá vydržet. K tomu budete na bradavice každý večer nanášet přípravek na bradavice Verumal. To odstranění bradavic ještě urychlí. Každý večer naneste trochu přípravku na každou bradavicí štětečkem a ráno sloupnete. Možná to bude chvíli trvat, než se bradavic zbavíte, ale léčba bude úspěšná.

Poslouchajte rozhovor a vyberte správnou odpověď.

1. Pacientka má bradavice

- a) na rukách
- b) na nohách

2. Pacientka pracuje
  - a) v obchodě
  - b) v restauraci

3. Lékařka bradavice
  - a) vyřízne
  - a) odstraní tekutým dusíkem

4. Pacientka bude na bradavice nanášet Verumal
  - a) každé ráno
  - b) každý večer

AUDIO_32_03_3 DIALOG 3: lékař, pacientka (44 let)
Atopický ekzém

lékař: Jak dlouho máte ten atopický ekzém?

pacientka: Myslím, že to začalo krátce po narození.

lékař: Jak se to projevovalo v dětství?

pacientka: Nejdříve jsem měla takové šupinky v hlavě a postupně po celém těle.

lékař: Je to teď nejhorší, jaké jste to kdy měla?

pacientka: Ano, objevilo se to asi před čtyřmi týdny a žádná mastička na to nezabírá. Používala jsem krém Excipial na tělo a nějaký hydrokortison na obličej.

lékař: Je něco, co mohlo ten ekzém zhoršit? Nějaká změna v zaměstnání, stres nebo něco podobného?

pacientka: Právě se rozvádím, takže stresu mám v současné době hodně. Taky jsem změnila práci a momentálně pracuju jako kadeřnice, takže přicházím do styku s různými chemikáliemi.

lékař: Dobře. Musíme co nejrychleji zahojit zanícená místa a nasadit kortikoidy, které budeme dávkovat sestupně. Přitom musíte pokožku neustále promazávat, abychom nastartovali proces obnovy pokožky. Taky bych navrhoval alergické testy na různé chemikálie, se kterými přicházíte do styku. Jedná se o test, kdy vám na kůži aplikují nejrůznější chemikálie a zalepí náplastí. Po dvou dnech se vrátíte k lékaři, ten náplasti sundá a vyhodnotí, na jaké chemické látky jste alergická.

Poslouchejte rozhovor a následující tvrzení označte jako pravdivá (P) nebo nepravdivá (N).
(true/false)

Pacientka má ekzém od puberty. (N)

Ekzém se znovu objevil asi před měsícem. (P)

Pacientka nedávno změnila zaměstnání. (P)

Lékař navrhuje alergické testy na chemické látky. (P)

CVIČENÍ

1) Spojte sloupce.

chronická	psoriáza
atopický	ekzém
seboroická	dermatitida
pohlavní	nemoci
chemické	látky
tekutý	dusík

2) Spojte sloupce. Vyberte otázku lékaře. (The questions in the left column should be mixed up)

Jak dlouho máte tu vyrážku? Asi týden.

Svědí vás to? Dost. V noci si to pořád škrábu a vůbec nemůžu spát.

Pracujete s nějakými chemickými látkami? Ano, pracuju s oleji.

Je ten ekzém horší než normálně? Určitě ano, dříve jsem to nikdy tak červené neměla.

Kdy se vám dělají opary? Opary mám hlavně, když mám horečku.

3) Spojte sloupce. Vyberte odpověď pacienta. (The answers in the right column should be mixed up)

Jak dlouho máte atopický ekzém, kapavka, kopřivka, lupénka problémy s akné?

Od puberty.

Mění se ta piha nějak? Myslím, že je světlejší a větší.

Opalujete se hodně? Ani moc ne, jsem na slunce docela citlivá.

Jedl jste něco, co normálně nejíte? Asi před dvěma dny jsem měl nějaké exotické ovoce.

Máte bradavice i na nohách? Ne, jen na rukách.

TEST

1) Doplňte choroby. (gap fill)

Lupénka je chronické zánětlivé onemocnění kůže projevující se zarudlými pupínky pokrytými šupinami.

Atopický ekzém neboli **atopická dermatitida** je zánětlivé neinfekční kožní onemocnění, provázené svěděním, suchostí kůže. Často se pojí s dalšími projevy atopie, jako je potravinová alergie, senná rýma nebo astma.

Kopřivka (urticaria) je onemocnění, při kterém vznikají na kůži svědivé pupeny, které po několika hodinách mizí a objevují se na jiném místě.

Kapavka je bakteriální infekce, přenášená pohlavním stykem, která nejdříve způsobuje zánět močové trubice.

2) Spojte části vět.

Jak dlouho máte	tu vyrážku?
Kdy se vám udělala	ta vyrážka?
Léčil jste se s	tím ekzémem?
Co ten	ekzém zhoršuje?
Mění se	ta piha nějak?

3) Následující tvrzení označte jako pravdivá (P) nebo nepravdivá (N).

Kapavka je pohlavní choroba. (P)

Dermatolog se také nazývá kožní lékař. (P)

Lupénka se odborně jmenuje seboroická dermatitida. (N)

Když má pacient kopřivku, dělají se mu na těle bradavice. (N)

Opar je puchýřek většinou na rtu. (P)

GRAMATIKA

Duálová deklinace

Některá substantiva mají v plurálu nepravidelné tvary. Párové orgány lidského těla (ruce, nohy, oči, uši, ramena, kolena) mají v některých pádech plurálu tzv. duálové skloňování. (Více o deklinaci v duálu zde: **GRAMMAR GUIDE 14**)

Doplňte správné tvary.

Osypala jsem se na **rukou** (ruce).

Na **nohách** (nohy) mám nějaké pihy.

Kolem **očí** (oči) se mi udělal ekzém a hodně svědí.

Na **ramenou** (ramena) mám nějaké puchýře.

Dávejte si tu mastičku třikrát denně na obě **kolena** (kolena).

Mezi **očima** (oči) mám nějaké pupínky.

Na **ramenou** (ramena) se mi loupe kůže.

Na rtech a kolem **uší** (uši) mám vyrážku.